

การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

อติสา สามร้อยงาม¹, สุภาวรรณ มารูปหมอก¹, ทศนีย์ แซ่โจ้ว¹, สรชา วาดเขียน¹ และ สิริพร เขตเจนการ^{2*}

¹สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม

* skhetjenkarn@webmail.npru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลบริบทของสวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษากิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มเป้าหมายแบ่งเป็น นักท่องเที่ยว 10 คน เจ้าของพื้นที่และบุคลากร 3 คน กลุ่มคนในชุมชน 7 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร 2 คน และบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะวิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เสนอแบบอธิบายความ และเรียงตามประเด็นที่ศึกษา ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงบริบทข้อมูล ประวัติความเป็นมา รูปแบบการท่องเที่ยวและกิจกรรมของสวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านการเกษตรในพื้นที่ที่สามารถเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดี กิจกรรมทำให้เกิดมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เกิดความประทับใจและทำให้เกิดความผูกพันระหว่างเจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งกิจกรรมในสวนเกษตรอนุรักษ์ช่วยเสริมประสบการณ์โดยเอื้อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากการเยี่ยมชมและร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในพื้นที่

คำสำคัญ: กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สวนเกษตรอนุรักษ์

The development of tourism activities for creative learning of Aunruk farm, Songkhanong Sub-district, Samphan District, Nakhon Pathom Province

Alisa Samroignam¹, Supawan Maroopmhok¹, Tudsanee Saegnow¹, Soracha Wadkhian¹
and Siriporn Khetjenkarn^{2*}

¹Tourism and Hotel Department, The Faculty of Humanities and Social Sciences
Nakhon Pathom Rajabhat University

²Lecturer of Tourism and Hotel Department, The Faculty of Humanities and Social Sciences
Nakhon Pathom Rajabhat University

* skhetjenkarn@npru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the contextual information of Kaset Unrak Garden, Songkanong Sub-district, Samphan District, Nakhon Pathom Province; 2) to study tourism activities for learning at Kaset Unrak Garden, Songkanong Subdistrict, Samphan District, Nakhon Pathom Province; and 3) to create tourism activities in Unrak Agricultural Garden, Song Khanong Subdistrict, Samphan District, Nakhon Pathom Province. The target group is divided into 10 tourists, 3 landlord and staff, 7 people in the community, 2 agricultural experts, and 2 personnel in related agencies, a total of 24 people. This research is qualitative research. The instrument used in the study was an in-depth interview. The researchers gathered the data obtained from the interviews for content analysis, and sorted according to the topics studied. The results of the study revealed the context, history, Tourism patterns, and activities of Agricultural Park Unrak, Songkanong sub-district, Samphan district. Creative tourism activities in agriculture in the area can enhance good experiences. The activities resulted in the exchange of knowledge and experiences with each other. Create an impression and create a bond between the host and the tourists. The activities in the Agricultural Park Unrak enhance the experience by allowing tourists to learn, and gain experience from visiting and participating in learning activities in the area.

Keywords: Learning tourism activities, creative tourism, Aunruk farm

1. บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประเทศไทย เป็นพลังงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจแสดงบทบาทเด่นชัดในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ความสำเร็จโดยรวมย่อมมาจากพลังงานขับเคลื่อน โดยการยกระดับคุณภาพของประชาชน ฉันทพร วณิชชฎา [1] ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชน ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีผู้ประกอบการ หรือภาครัฐจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นเพื่อคนในชุมชน และคนในชุมชนคือผู้มีบทบาทหลักในพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้นโดยชุมชนเป็นรากฐานอยู่แล้ว แต่เอาของในชุมชนมาเป็นโฆษณาสินค้า หรือสถานที่ในแหล่งการเรียนรู้ จุดเด่นมาโฆษณาให้นักท่องเที่ยวได้สนใจมาท่องเที่ยว แต่เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเรียนรู้ร่วมกับนักท่องเที่ยว และชุมชน นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีความเป็นอยู่วัฒนธรรมที่น่าสนใจและแตกต่างกันออกไปในภูมิภาคชุมชนของตนเอง เพื่อให้เป็นที่รู้จักกันมากขึ้น มีการเข้ามาท่องเที่ยว สร้างรายได้เสริมให้คนในชุมชน และผู้คนหันมาสนใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนในพื้นที่เล็ก ๆ แต่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี [2]

จากสถานการณ์จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ในปัจจุบันส่งผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจของประเทศส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในช่วงไตรมาสแรกของปี 2564 ลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกพื้นที่ จากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2563 ร้อยละ 38.01 โดยนักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีจำนวนมากที่สุด 3.73 ล้านคน แต่ก็ยังเป็นภูมิภาคที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงในอัตราสูงสุดร้อยละ 46.12 และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศลดลงร้อยละ 30.77 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ส่งผลให้มูลค่าการใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยไตรมาส 1 ของปี 2564 ลดลงร้อยละ 31.53 เช่นกัน [3] หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 ที่ดีขึ้นตามลำดับ ผู้คนยังไม่สามารถท่องเที่ยวต่างประเทศได้สะดวก การท่องเที่ยวภายในประเทศจึงได้รับความนิยม ดังนั้น การวางแผนการท่องเที่ยวและกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อยกระดับเพิ่มศักยภาพให้แก่ชุมชนและกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวหลังจากสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ โดยพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเหลือภาคการท่องเที่ยวที่จะได้ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) [4]

การพัฒนาการท่องเที่ยวกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ประสบการณ์และดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในการทำซ้ำ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์สู่รุ่นลูกหลาน และคงเอกลักษณ์เอาไว้เพื่อเป็นจุดดึงดูดที่น่าสนใจในการมาท่องเที่ยว ได้มาลงมือทำและเรียนรู้ว่าโบหม่อมมีสรรพคุณต่าง ๆ ช่วยเป็นยารักษาภายใน และยังสามารถนำไปประกอบอาหาร ทำอย่างอื่นได้อีกหลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนากิจกรรม สามารถแก้ไขในส่วนของการขาดความน่าสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยว และได้ลงมือปฏิบัติทำเอง ไม่เพียงแค่มาทเที่ยวชมแล้วเดินทางกลับ แต่จะได้เรียนรู้วิถีกระบวนการทำตั้งแต่เก็บเกี่ยววัตถุดิบ ตลอดจนการผลิตเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนกระบวนการ เพื่อตอบโจทยกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเพิ่มความเพลิดเพลิน และความสนุกสนานมากขึ้น ซึ่งผลผลิตที่ตามมาคือชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น การกระจายรายได้ทั่วถึง นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม นอกจากนี้ชาวบ้านมีวิถีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ จากกรณีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก ที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาเที่ยวที่ชุมชน

มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ลงมาพัฒนาในชุมชนทรงคนองการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชนควบคู่กับผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ในอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย โดยเฉพาะการสร้างต้นแบบนวัตกรรมชุมชนเกษตรกรรมที่พัฒนาสู่พื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและอนุรักษ์ที่เน้นความพอเพียงสร้างสรรค์และยั่งยืนเท่านั้น

ปัจจุบันสวนเกษตรอนุรักษ์มีกิจกรรมการเดินชมสวน เก็บผลไม้ ได้แก่ ฝรั่ง ส้มโอ กล้วย มะม่วง มะพร้าว สวนส้ม มัลเบอร์รี่ อโวคาโด และสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลไม้ในสวน เช่น ส้มโอ เปลือกส้มโอเชื่อม เปลือกส้มโออบแห้ง มัลเบอร์รี่ น้ำมัลเบอร์รี่ แยมสมมัลเบอร์รี่ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีประเด็นที่เราจะศึกษาความมีเอกลักษณ์ของกิจกรรมที่เราจะไปทำการวิจัย วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การท่องเที่ยวเพื่อพัฒนา เพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้การท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวและเป็นการอนุรักษ์ไว้ของการทำชาใบหม่อน เราจึงศึกษาข้อมูลจากที่บ้าน สวนเกษตรอนุรักษ์ ที่นี้โดดเด่นในเรื่องของหม่อนหรือมัลเบอร์รี่ การนำลูกหม่อนมาทำน้ำและอาหารเพื่อสุขภาพแต่ยังไม่มีคนสังเกตเห็นว่าใบของต้นหม่อนมีสรรพคุณที่หลากหลาย สามารถช่วยบำรุงร่างกายได้เป็นอย่างมากเทียบเท่ากับลูกหม่อน เมื่อนำใบหม่อนมาทำเป็นชาเพื่อสุขภาพได้เราจึงคิดกิจกรรมการเรียนรู้ การทำชาใบหม่อน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในกิจกรรมมากยิ่งขึ้นเพิ่มทักษะกระบวนการทำงานเข้าไปให้นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของปัญหาและต้องการให้มีกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้การทำชาใบหม่อน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อสร้างความมั่นคงยั่งยืนให้กับสวนเกษตรและสร้างเสริมรายได้ให้คนในสวนเกษตรอนุรักษ์ให้เป็นที่รู้จักและมีกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์สืบต่อไปในการทำชาใบหม่อนและยังส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวนี้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลบริบทของ สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
- 2) เพื่อศึกษากิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
- 3) เพื่อสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

3. การทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 ปัจจัยทางการท่องเที่ยว

Dickman [5] กล่าวว่าสิ่งที่ดึงดูดใจ จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นสิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นซึ่งสามารถแบ่งแยกเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา หาดทราย ชายหาด ภูเขา อุทยานแห่งชาติ เทศกาลต่างๆหรือสถานที่ที่มีความ สวยงามเป็นเอกลักษณ์และเป็นที่โด่งดัง

Collier & Harraway [6] กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพประกอบด้วย 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่เกิดจากสถานที่ (Site) หรือเหตุการณ์ (Event) โดย สถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น โดยแหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวโดดเด่นหรือมีลักษณะชวนใจมีเสน่ห์เฉพาะตัว 2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึงบริเวณพื้นที่และโครงสร้างสิ่งปลูก สร้างต่างๆ ที่สร้างขึ้นรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน เช่นระบบขนส่ง ระบบสื่อสาร ระบบ สาธารณูปโภค ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวเพราะจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความ สะดวกสบายและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวด้วย 3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ซึ่งจะต้องมีระบบขนส่ง (Transportation) ประกอบด้วยเส้นทาง ยานพาหนะ และผู้ประกอบการขนส่งเพื่อลำเลียงคนและ สิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง โดย Cooper & Boniface [7] ชี้ให้เห็นอีกหนึ่งปัจจัยว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยต้องมี 4) บริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง (Ancillary Service) แหล่งท่องเที่ยวควรจัดสรรหน่วยงาน และภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดนักท่องเที่ยวมายังสถานที่ท่องเที่ยว

เทิดชาย ช่วยบำรุง [8] กล่าวว่า องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวควรมี องค์ประกอบหลักอย่างน้อย 5 ประการ หรือ 5As ดังต่อไปนี้ 1) Accessibility หมายถึง การเข้าถึง คือ มีความสามารถในการเข้าถึง ความสามารถในการคมนาคม ไปยังสถานที่ หรือแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างดี มีถนนคอนกรีตและ ถนนลาดยาง อยู่ในสภาพที่ดี สะดวกสบาย รวมไปถึงการเดินทางโดยวิธีอื่นๆ 2) Activity หมายถึง กิจกรรม คือ ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีกิจกรรมที่ทำได้และมีส่วนร่วม เช่น การเดินป่า การปั่นจักรยาน การศึกษาธรรมชาติ 3) Amenity หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก คือ ความสะดวกเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครันและเพียงพอ เช่น ด้านสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล รวมถึงที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และจุดบริการนักท่องเที่ยว 4) Attraction หมายถึง สิ่งดึงดูดใจ คือ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ 5) Accommodation หมายถึง ที่พัก คือ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณ ใกล้เคียงต้องมีที่พักไว้เพื่อบริการนักท่องเที่ยว

3.2 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นทางการในการประชุมนานาชาติ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ค.ศ. 2008 ณ เมืองซานคาเฟ (Santa Fe) มลรัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของสถานที่ ผ่านประสบการณ์ตรงและการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น [9]

Richards and Raymond [10] ผู้เริ่มกล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ให้นิยามไว้ว่า การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วม และจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของจุดหมายปลายทางของวันหยุดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังหมายถึง การท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมและมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเท่านั้น จากความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรม วิถีชีวิต และเอกลักษณ์ของชุมชนหรือสถานที่ นั้น ๆ จากประสบการณ์ตรง หรือร่วมสร้างประสบการณ์ที่ดีกับเจ้าของวัฒนธรรม หรือมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ ทั้งจากการพูดคุย ทดลองทำ และการใช้ชีวิตร่วม

3.2.2 กระบวนการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1. นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วม (Active participation) และเรียนรู้ประสบการณ์ (Learning experience) ในวิถีชีวิต ประจำวันของผู้คนในชุมชน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน
2. นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์กับชุมชนในท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับ ความรู้ประสบการณ์ ช่วยเพิ่มความชำนาญให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

3.2.3 หลักเกณฑ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1. เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ได้เลียนแบบใครและเป็นต้นแบบอย่างแท้จริงและมีความเป็นของตัวเอง

2. มีการจินตนาการ และมีความจรรโลงใจ (Inspiration) ที่แสดงออกเป็นความคิดอย่างสร้างสรรค์
3. มีองค์ความรู้ แฝงไว้ด้วยศิลปะ (Arts) และกลิ่นอายของวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. เกิดจากการฉลาดคิด กลายมาเป็นประดิษฐ์กรรม (Inventiveness)
5. เป็นทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual assets)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นสู่ตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การนำวัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งที่ดึงดูดใจของชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมมาสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ให้มีความน่าสนใจ ภายใต้ความเข้มแข็งของ ชุมชนที่จะยังคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนให้เป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยวมาเที่ยว อย่างยั่งยืนจนถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน [11]

3.3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ เกิดประโยชน์และรายได้ต่อชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม [12]

นิออน ศรีสมยง [13] กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเชิงเกษตรที่ โดยมีหลักการเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ในขณะที่เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร [14] ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (การท่องเที่ยวเชิงเกษตร) หมายถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นการนำวัฒนธรรมทางด้านต่าง ๆ เช่นสวนเกษตรการปลูกพืชสวนและฟาร์มมาจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นสิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยว

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ [15] ได้กล่าวถึงความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่สวนเกษตรสวนเกษตรสวนสมุนไพรร้านค้าเพื่อการศึกษาความงามพร้อมกับได้รับความรู้และความใหม่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมมีต่อการรักษาสภาพสถานะของสถานที่แห่งนั้น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ได้ประสบการณ์ใหม่ และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและตัวเกษตรกรบนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

คณะวิจัยได้แบ่งขั้นตอนโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทพื้นที่ของสวนเกษตรอนุรักษ์ผ่านเอกสาร และเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลสถิติจากหลายแหล่งการศึกษาประกอบไปด้วยขั้นตอน การรวบรวมเอกสาร คัดเลือกเอกสาร และวิเคราะห์เอกสาร เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 สํารวจพื้นที่ที่ศึกษาสวนเกษตรอนุรักษ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลทางกายภาพ การเรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการทำชา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หลังจากนั้น นำเนื้อหาจากการสำรวจข้อมูลทางกายภาพและการศึกษาข้อมูลสถิติภูมิมาสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 3 นำแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาการสำรวจและวิจัยสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา และให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวน 24 คน แบ่งเป็น นักท่องเที่ยว 10 คน เจ้าของพื้นที่และบุคลากร 3 คน กลุ่มคนในชุมชน 7 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร 2 คน และบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 5 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตรวจสอบสามเ้า เสนอแบบอธิบายความ และเรียงตามประเด็นที่ศึกษา สรุปและประมวลผลเพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมเพื่อการเรียนรู้การท่องเที่ยวที่สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

5. สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้รวบรวมวิจัยและศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาและได้ลงพื้นที่ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายโดยแบ่งเป็น นักท่องเที่ยว 10 คน เจ้าของพื้นที่และบุคลากร 3 คน กลุ่มคนในชุมชน 7 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร 2 คน และบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน คณะวิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้มา สกัดคำสำคัญ วิเคราะห์ตามประเด็นของการศึกษาและประมวลผลเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์และสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

5.1 เพื่อศึกษาข้อมูลบริบทของสวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

5.1.1 ประวัติความเป็นมาของสวนเกษตรอนุรักษ์ จากการศึกษาพบว่า สวนเกษตรอนุรักษ์เป็นสวนเกษตรที่จัดอยู่ในหมวดหมู่ของเกษตรแบบผสมผสาน ที่ปลูกพืชเกษตร 2 ชนิดขึ้นไป ตั้งอยู่ที่ตำบลทรงคนอง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ก่อตั้งโดยคุณนที สุดประเสริฐ สวนเกษตรแห่งนี้เป็นส่วนเกษตรที่ปลอดสารเคมี 100% คุณนทีทำเกษตรแบบผสมผสานบนที่ดินของตนเอง ซึ่งเป็นสวนส้มโอเก่า ประกอบกับการท่องเที่ยวเพื่อการเกษตรกำลังเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว การทำสวนเกษตรแห่งนี้จึงตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้ทำสวนเกษตรอนุรักษ์เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2558 โดยริเริ่มจากการปลูกส้มโออย่างแรก ต่อมาโดนน้ำท่วมทำให้เสียหายอย่างหนัก จึงได้ค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อที่จะให้สวนเกษตรของตนยังอยู่ และท้ายที่สุดก็ได้แนวคิดการทำเกษตรแบบผสมผสานซึ่งสามารถให้ผลผลิตได้ตลอดทั้งปี สวนเกษตรจะประกอบไปด้วยพืชผลมากมาย เช่น หม่อน กล้วย มะพร้าว ส้มโอ มะม่วง

5.1.2 ความโดดเด่นในพื้นที่ ความโดดเด่นในพื้นที่เป็นจุดที่ทำความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการท่องเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ของสวนเกษตรอนุรักษ์ เป็นสวนเกษตรอนุรักษ์ที่มีความอุดมสมบูรณ์พืชผลทางการเกษตรมากมาย ทั้งผลไม้ตามฤดูกาล และนอกฤดูกาล เช่น โอโคาโต

5.1.3 ทรัพยากรในพื้นที่

1) ทรัพยากรทั่วไปในพื้นที่ สวนเกษตรอนุรักษ์เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรหลากหลายชนิด ที่สามารถรับประทานได้ทรัพยากรสามารถนำมารับประทานเองหรือขาย และยังสามารถให้คนภายนอกพื้นที่เข้ามาเรียนรู้การเกษตรภายในสวน เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ทรัพยากรที่ปลูกขายได้แถมยังสามารถให้ความรู้กับคนที่มาท่องเที่ยวได้

2) ทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ทรัพยากรในสวนเกษตรอนุรักษ์ ที่มีการเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและได้มีการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ต้นไม้และผลไม้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติก็มีขึ้นมาบ้าง

แต่ส่วนมากมนุษย์จะมีการพัฒนาและขยายสายพันธุ์ของต้นต่างๆ ให้เกิดรายได้ แล้วให้เกิดความน่าสนใจ เริ่มมีความน่าสนใจมากขึ้นก็มีคนเข้ามาท่องเที่ยวศึกษาหาความรู้ จึงทำให้เกิดประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3) ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น และการใช้ประโยชน์ทางด้านการท่องเที่ยว เจ้าของสวนเป็นคนสร้างขึ้นมาภายในสวน ทั้งพืชสวนผลไม้ที่ปลอดสารพิษ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง เรือที่นั่งชมในสวน ที่นั่งพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว

5.1.4 ปัจจัยทางการท่องเที่ยว (5A)

1) ด้าน Accessibility (การเข้าถึง) การเข้าถึงแหล่งสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทางมาสวนเกษตรอนุรักษ์โดยเส้นทางและยานพาหนะใดบ้างมีวิธีการเดินทางเข้ามาในสวนเกษตรอนุรักษ์ได้ โดยรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ส่วนตัว

2) ด้าน Attraction (จุดสนใจทางการท่องเที่ยว) สวนเกษตรอนุรักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนการทำเกษตร มีการสอนนักท่องเที่ยวหรือคนสนใจที่จะเรียนรู้การปลูก การทำเกษตร และในสวนมีต้นมะลเบอร์รี่ (ต้นหม่อน) ต้นมะพร้าว ต้นส้มโอ การเก็บผลไม้ที่ปลอดสารพิษรับประทานได้สดๆ จากต้น และการแปรรูปต้นหม่อน ที่เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้และศึกษาภายในสวนเกษตรอนุรักษ์มากมาย

3) ด้าน Activity (กิจกรรมทางการท่องเที่ยว) กิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนเกษตรอนุรักษ์นั้นมีกิจกรรมหลายอย่าง เช่น มีการสอนปลูกต้นหม่อน และต้นอื่นๆ นอกจากที่นักท่องเที่ยวอยากให้อสอน เช่นการปลูกส้มโอ มีกิจกรรมล่องเรือชมสวน กิจกรรมการเก็บมะพร้าว กิจกรรมเพาะปลูกส้มโอ การสอนทำชาใบหม่อนว่าใบหม่อนสามารถนำมาทำชาได้อย่างไร กิจกรรมการเดินชมสวน หรือล่องเรือชมสวน ชมผลไม้สดๆ จากต้น

4) ด้าน Amenity (สิ่งอำนวยความสะดวก) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภายในสวน ประกอบด้วย จุดให้บริการ ลานจอดรถ ห้องน้ำ ป้ายบอกทางภายในพื้นที่สวน อุปกรณ์ และเครื่องมือให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรม

5) ด้าน Accommodation (ที่พัก) นักท่องเที่ยวส่วนมากที่มาท่องเที่ยวที่สวนเกษตรอนุรักษ์มาท่องเที่ยวแล้วกลับแบบไปแล้วกลับเลย แล้วทางสวนเกษตรอนุรักษ์ก็ไม่ได้เปิดแบบให้นักท่องเที่ยวนอนพักแรม ส่วนมากเน้นทำกิจกรรมเสร็จแล้วก็กลับ หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาไกล หรือสนใจอยากจะทำแคมป์ก็มีโฮมสเตย์ในบริเวณใกล้เคียงสวนเกษตรอนุรักษ์

5.1.5 ปัญหาและอุปสรรคทางการท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคทางการท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ เนื่องจากตอนนี้มีโรคระบาดโควิด19 และสายพันธ์อื่นๆที่ได้เข้ามาในประเทศไทย ทำให้การท่องเที่ยวที่รวมถึงภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ก็มีปัญหาและอุปสรรคทางด้านนี้ เพราะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในสวนเกษตรอนุรักษ์แต่ร่วมทำกิจกรรมไม่ได้

5.1.6 แนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคทางการท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคความขัดแย้งระหว่างนโยบายท้องถิ่นกับนโยบายส่วนกลาง ความไม่สอดคล้องกันของนโยบาย ทำให้สวนเกษตรอนุรักษ์ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเต็มรูปแบบ และส่งผลเสียต่อรายได้ของสวนเกษตรอนุรักษ์

5.1.7 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) จุดเด่นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ในการทำเกษตร รู้จักการดูแลทรัพยากรและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ถูกต้องและยังสามารถทำรายได้ให้กับคนในชุมชนและเกษตรกรท่านอื่น นอกจากสวนเกษตรอนุรักษ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสหลีกเลี่ยงจากความแออัด สภาพแวดล้อมที่ต้องแข่งขัน และเข้ามาเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรม ความ เป็นอยู่ที่เรียบง่าย ของเกษตรกร

2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้คนในชุมชน และสวนเกษตรอนุรักษ์มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการที่มือนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวก็ทำให้คนในชุมชน และสวนเกษตรอนุรักษ์มีรายได้ อาจเป็นอีกวิธีที่แก้ไขปัญหาความยากจน ให้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีเป้าหมายให้ประชาชนสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองได้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวในชนบท และการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่ทำให้ชุมชน และสวนเกษตรอนุรักษ์มีรายได้เพิ่มขึ้น

3) สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในสวนเกษตรอนุรักษ์มีหลากหลาย เช่น ลูกมัลเบอร์รี่ (ลูกหม่อน) ใบชาใบหม่อน ส้มโอ กล้วย เพราะสินค้าทางการเกษตรก็คือสินค้าที่ต้องมีเพราะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว และซื้อกลับไปสามารถทำให้สวนเกษตรอนุรักษ์เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

5.2 เพื่อศึกษากิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

1) รูปแบบกิจกรรมในสวนเกษตรอนุรักษ์ สวนเกษตรอนุรักษ์มีรูปแบบกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถลงมือทำเองทำพร้อมกับเจ้าของสวนเกษตรอนุรักษ์ เช่น กิจกรรมในการปลูกหม่อน กิจกรรมการทำชาใบหม่อน

2) ความโดดเด่นในกิจกรรมสวนเกษตรอนุรักษ์ ความโดดเด่นในกิจกรรมที่ทำในสวนเกษตรอนุรักษ์ จะเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเข้าไปชม และชิมผลไม้สดๆ จากต้นในสวนเกษตรอนุรักษ์ การปลูกต้นไม้ การเรียนรู้การทำเกษตร พืชผลต่างๆ

3) การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรม ลงมือทำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ การส่งเสริมแนะนำความรู้เพิ่มเติม นำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมของการเกษตร และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ จิตสำนึก ในอาชีพการเกษตร

4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าบ้าน และนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดประสบการณ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในเชิงสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเจ้าบ้านภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวก่อให้เกิดประสบการณ์ต่างๆ ก่อให้เกิดประสบการณ์ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในเชิงสร้างสรรค์ และความผูกพัน มิตรไมตรีที่ดีต่อกันขึ้นมาในระหว่างที่ทำการกิจกรรมร่วมกัน

5) กิจกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่เสริมสร้างประสบการณ์ที่ดี ความประทับใจ และทำให้เกิดความผูกพันระหว่างเจ้าบ้าน และนักท่องเที่ยวได้ กิจกรรมภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ก็เป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดี มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยซึ่งกันและกัน เกิดความประทับใจและทำให้เกิดความผูกพันระหว่างเจ้าบ้าน และนักท่องเที่ยวได้

5.3 เพื่อสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สวนเกษตรอนุรักษ์ ตำบลทรงคนอง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรม ลงมือทำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมสร้างความรู้กับนักท่องเที่ยว [10] ทางสวนเกษตรอนุรักษ์มีกิจกรรมท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะดังกล่าว การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเจ้าบ้านภายในสวนเกษตรอนุรักษ์และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวก่อให้เกิดประสบการณ์ต่างๆ ขึ้น เมื่อเจ้าบ้านเองก็ได้มีความรู้ในส่วนของตัวเอง และนักท่องเที่ยวก็มีความสนใจที่ได้เข้ามาที่สถานที่ก็ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Wurzbarger et al. [11] ที่กล่าวว่ากรท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ก่อให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์ที่ดีจากการท่องเที่ยว และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้น

กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่เสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กันและกัน เมื่อนักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็จะมีการแลกเปลี่ยนพูดคุยซึ่งกันและกันก็จะทำให้เกิดความผูกพันร่วมกัน กับนักท่องเที่ยวและระหว่างตัวของเจ้าบ้าน [10]

6. อภิปรายผลการวิจัย

กิจกรรมท่องเที่ยวในสวนเกษตรอนุรักษ์มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น มีการสอนปลูกต้นไม้ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังชื่นชอบกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ล่องเรือชมสวน กิจกรรมการเก็บมะพร้าว กิจกรรมเพาะปลูกส้มโอ การสอนทำชาใบหม่อน กิจกรรมการเดินชมสวนชิมผลไม้ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับต้นหม่อนและชาใบหม่อน เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับนักท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ อุปกรณ์และเครื่องมือทางที่สวนจำเป็นต้องมีให้เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรอนุรักษ์เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสวน

จุดเด่นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือ นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในการทำการเกษตร รู้จักการดูแลทรัพยากร และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ถูกต้องและยังสามารถทำรายได้ให้กับคนในชุมชนและเกษตรกรด้วย [13] ซึ่งนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสหลีกเลี่ยงจากความแออัด สภาพแวดล้อมที่ต้องแข่งขัน และเข้าร่วมกิจกรรมและได้เรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของเกษตรกร [14] ซึ่งนับว่าเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวนี้ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวก็ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ อาจเป็นอีกวิธีที่แก้ไขปัญหาความยากจน ให้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีเป้าหมายให้ประชาชนสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้เพิ่มขึ้น [13]

กิจกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดี กิจกรรมทำให้เกิดมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน [11] เกิดความประทับใจและทำให้เกิดความผูกพันระหว่างเจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวได้ [10] ซึ่งกิจกรรมในสวนเกษตรอนุรักษ์ช่วยเสริมประสบการณ์โดยเอื้อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์จากการเยี่ยมชมและร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในพื้นที่

7. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สวนเกษตรอนุรักษ์ควรมีวิธีในการถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว ภายในสวนเกษตรอนุรักษ์ทางเจ้าของได้มีการจัดเตรียมความรู้ไว้ให้นักท่องเที่ยว การปลูก การเดินชมสวนเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาที่ต้องการที่จะมาหาความรู้ โดยมีการอธิบายเนื้อหาและให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำ เรียนรู้ร่วมกับทางเจ้าของสวนเกษตรอนุรักษ์ไปด้วย คณะวิจัยนำผลการศึกษาสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มเติมโดยพัฒนาเป็นกิจกรรมในสถานี่ต่าง ๆ โดยในแต่ละสถานี่มีความน่าสนใจ ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1 และรายละเอียดต่อไปนี้

1) สถานี่เตรียมดิน เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเตรียมดินก่อนการปลูกต้นหม่อน เป็นสถานี่ที่ให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำกิจกรรมภายในสวนเกษตรอนุรักษ์นั้นได้รู้ว่าควรใช้ดินแบบไหนในการปลูก และมีวิธีการขั้นตอนอย่างไรในการผสมดิน

2) สถานี่ปักชำ เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการปักชำต้นหม่อน เป็นสถานี่ที่ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในการปักชำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติ นักท่องเที่ยวจะได้ทั้งความรู้และประสบการณ์ที่ภายในสวนเกษตรอนุรักษ์มอบให้

3) สถานี่เก็บเกี่ยววัตถุดิบ กิจกรรมการเก็บเกี่ยววัตถุดิบภายในสวนเกษตรอนุรักษ์นักท่องเที่ยวได้ความรู้กับการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชให้มีคุณภาพผู้เก็บพืชจะได้มีความรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของผลผลิตของพืชแต่ละอย่างแต่ละชนิด การเก็บวัตถุดิบว่าวัตถุดิบลักษณะใดที่สามารถเก็บได้

ภาพที่ 1 สถานีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวในสวนเกษตรอุนรักษ์
ที่มา: คณะวิจัย

4) สถานีชาใบหม่อน ชาใบหม่อนเป็นการนำพืชภายในสวนมาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นสินค้าภายในสวน เป็นกิจกรรมการทำชาที่แนะนำให้นักท่องเที่ยวให้ได้เรียนรู้ขั้นตอน ได้ลงมือทำชาด้วยตนเอง และได้รับความรู้และประสบการณ์

5) สถานีชาใบหม่อนทานกับอะไรก็อร่อย เมื่อให้นักท่องเที่ยวลองชงชาแล้ว ให้เลือกดื่มชากับผลไม้อะไรก็ได้ในสวน คนละ 1 อย่าง ตามใจชอบ เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ให้กับประทานคู่กับผลไม้ภายในสวนเกษตรอุนรักษ์ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรับประทานผลไม้ได้เองตามที่ชอบ เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

6) สถานีตะกร้าใบใหญ่ นักท่องเที่ยวจะมีตะกร้าคนละ 1 ใบ สามารถเก็บผลไม้อะไรก็ได้ในสวนได้จนเต็มตะกร้า ทำให้นักท่องเที่ยวสนุกไปกับการเก็บผลไม้ที่หลากหลายภายในสวนเกษตรอุนรักษ์

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

คณะวิจัยพบข้อจำกัดและอุปสรรคระหว่างดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ อุปสรรคในการเก็บข้อมูล จำนวนนักท่องเที่ยวและบุคลากรที่น้อยลงและไม่สะดวกในการให้ข้อมูล เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้จัดท่าระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 สำหรับแนวทางแก้ไข อาจใช้วิธีนัดหมายล่วงหน้าและผสมผสานการสัมภาษณ์แบบออนไลน์เพื่อให้เก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา

งานวิจัยชิ้นต่อไปควรศึกษาในลักษณะของงานวิจัยเชิงปริมาณ หรือเชิงผสมผสานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ตลอดจนอาจมีการศึกษาการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวโดยรอบสวนเกษตรอุนรักษ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] ฉันทพร วณิชฤทธา. (2550). การจัดการความรู้ในชุมชน : กรณีศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน มีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [2] ทิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจด์. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.

- [3] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2564). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2564. ค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2564 จาก https://mots.go.th/more_news_new.php?cid=632
- [4] ทวีพงษ์ วิชัยดิษฐ. (2563). อพท.พลิกวิกฤติโควิดเพิ่มศักยภาพท่องเที่ยวชุมชน. ค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2564 จาก <https://www.thansettakij.com/content/business/427137>
- [5] Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text*, 2nd ed., Australia: Hodder Education.
- [6] Cooper, C. & Boniface, B. G. (1998). *Geography of Travel and Tourism*. Butterworth, UK: Heinemann.
- [7] Collier, A., & Harraway, S. (1997). *Tourism Industry Principles of Tourism*. Auckland: Longman Paul Ltd.
- [8] เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2552. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- [9] วีระ สันเดชารักษ์ และนาฬิกาอดิศักดิ์ แสงสนิท. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: การรับรู้ของนักท่องเที่ยวความพร้อมของเจ้าของกิจกรรม และความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [10] Richards, G., & Raymond, C. (2000). Creative tourism. *ATLAS news*, 23(8), 16-20.
- [11] Wurzbarger, R., Pratt, S., & Pattakos, A. (Eds.). (2009). *Creative tourism, a global conversation*. Santa Fe, Sunstone Press.
- [12] กรมการท่องเที่ยว (2552). คู่มือการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- [13] นีออน ศรีสมยง. (2552). การสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในจังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- [14] เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร. (2550). การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา หมู่บ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [15] ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2544). *ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: อนุสาร อ.ส.ท.